



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 337/09-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2010 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť R. V., K., zastúpeného advokátkou JUDr. Z. K., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Er 4953/07 a jeho uznesením zo 4. júna 2009 a takto

### **r o z h o d o l :**

1. Základné právo R. V. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Er 4953/07 a jeho uznesením zo 4. júna 2009 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Okresného súdu Košice I zo 4. júna 2009 sp. zn. 40 Er 4953/07 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

3. R. V. finančné zadost'učinenie nepriznáva.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť R. V. trovy konania v sume 120,88 € (slovom stodvadsať eur a osemdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Z. K., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 337/09-12 z 10. novembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť R. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 40 Er 4953/07 zo 4. júna 2009, ktorým nevyhovел jeho námietkam proti exekúcii, keďže ďalej nepostupoval podľa § 374 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a nepredložil vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu, teda nepostupoval v súlade s procesným právom a nepredložil vec na rozhodnutie nadriadenému súdu, ktorý mal o jeho námietke rozhodnúť. Tieto tvrdenia sťažovateľa boli podstatou jeho sťažnosti, ktorú ústavný súd prijal citovaným ustanovením na ďalšie konanie.

Okresný súd sa k prijatej sťažnosti vyjadril podaním sp. zn. 1 SprV/405/2009 z 29. decembra 2009 doručeným ústavnému súdu 8. januára 2010, v ktorom okrem iného uviedol:

*„Na základe žiadosti súdnej exekútorky JUDr. L. B., došlej súdu dňa 10. 12. 2007, vydal Okresný súd Košice I dňa 17. 12. 2007 poverenie, ktorým poveril súdnu exekútorku JUDr. L. B. vykonaním exekúcie vo veci oprávnenej: M. D., proti povinnému R. V., na vymoženie trov konania vedeného pred Krajským súdom v Košiciach č. k. 4 Co 56/2006-119.*

*Dňa 6. 2. 2008 boli doručené súdu námietky povinného proti exekúcií.*

*Okresný súd Košice I uznesením č. k. 40 Er 4953/07-23 zo dňa 10. 4. 2008 vydaným vyššou súdnou úradníčkou, námietky povinného zamietol.*

*Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie povinný.*

*Podľa ust. § 374 ods. 4 O. s. p. v spojení s ust. § 202 ods. 2 O. s. p., keďže podaním odvolania sa rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka zrušuje, rozhodol o námietkach dňa 4. 6. 2009 sudca a to tak, že námietky povinného proti exekúcií zamietol.*

*Dňa 12. 8. 2009 povinný doručil súdu návrh na odklad exekúcie a 26. 8. 2009 predložil potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.*

*O návrhu na odklad exekúcie súd zatiaľ nerozhodol. “*

Právna zástupkyňa sťažovateľa sa k stanovisku okresného súdu vyjadrila podaním z 20. januára 2010, v ktorom zotrvala na svojich predchádzajúcich tvrdeniach a žiadala sťažnosti sťažovateľa vyhovieť.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj obsahom súdnych spisov okresného súdu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorého porušenie sa namieta, nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy. Uvedené princípy sa uplatňujú aj pri nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí, ktorý je osobitným druhom civilného procesu.

Ústavný súd vychádzajúc zo svojej konštantnej judikatúry zotrváva na stanovisku, že zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento prístup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prejednávaní a rozhodovaní vecí patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov a podzákonných úprav. Ústavný súd je však oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného nadriadeného alebo opravného súdu, ktorý by chránil základné právo účastníka konania pred súdom nižšieho stupňa (§ 127 ods. 1 i. f. ústavy).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého

porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

Sťažovateľ uplatnil svoje základné právo na súdnu ochranu podaním námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie, o ktorých rozhodol vyšší súdny úradník rozhodnutím č. k. 40 Er 4953/07-23 z 10. apríla 2008 tak, že jeho námietky zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol sudca okresného súdu tak, že jeho odvolaniu nevyhovelo uznesením č. k. 40 Er 4953/07-30 zo 4. júna 2009.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo preto posúdenie ústavnosti odmietnutia súdnej ochrany sťažovateľovi v dôsledku nesprávneho procesného postupu zo strany okresného súdu tým, že nepostupoval v exekučnej veci, ktorá je predmetom preskúmania pred ústavným súdom (pri rozhodovaní o jeho námietkach) podľa ustanovenia § 374 ods. 4 OSP v spojení s § 202 OSP.

Podľa § 374 ods. 4 OSP proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa je vždy prípustné odvolanie. Odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakať, môže v celom rozsahu vyhovieť sudca, ktorého rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie súdu prvého stupňa; ak sudca odvolaniu nevyhoví, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Ak odvolanie podané v odvolacej lehote oprávnenou osobou smeruje proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa, proti ktorému zákon odvolanie inak nepripúšťa (§ 202 ods. 2 OSP), rozhodnutie sa podaním odvolania zrušuje a opätovne rozhodne sudca.

Podľa § 202 ods. 2 OSP odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento osobitný zákon neustanovuje inak...

Ako vyplýva z citovaných ustanovení, okresný súd sa neriadil danými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a i po zamietnutí jeho odvolania sudcom okresného súdu nepredložil vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

V tejto súvislosti treba uviesť, že výklad a používanie § 374 ods. 4 OSP v spojení s § 202 ods. 2 OSP musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Interpretáciou a používaním tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že poskytuje v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti pre účely zabezpečenia spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP). Exekučné súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie.

Keďže procesný postup okresného súdu nebol v danom prípade zjavne v súlade s postupom, ktorý jasne predpokladá ustanovenie § 374 ods. 4 OSP a sťažovateľ v dôsledku nezákonného postupu, nečinnosti, resp. opomenutiu zo strany okresného súdu nemal v predmetnom prípade reálny prístup k súdu a súdnej ochrane, ako to vyžaduje čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru), viedla táto skutočnosť ústavný súd k právnomu záveru, že základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo okresným súdom porušené.

### III.

Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, rozhodnutie, ktorým bolo porušené základné právo, zruší (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a môže vec vrátiť na ďalšie konanie [§ 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V danom prípade na ochranu základného práva sťažovateľa bolo potrebné nielen zrušiť rozhodnutie, ktorým okresný súd nevyhovел námietkam sťažovateľa, ale aj vrátiť vec na ďalšie konanie, aby o jeho námietkach mohol rozhodnúť odvolací súd, bez ohľadu na to, v akom štádiu sa v súčasnosti konanie v jeho exekučnej veci nachádza.

V ďalšom postupe je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde), a to v II. časti

poslednom odseku. Okresný súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení vecí na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že toto zadosťučinenie sa môže, ale nemusí priznať.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3 320 €, ktoré však v tejto časti neodôvodnil (§ 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd preto finančné zadosťučinenie sťažovateľovi aj z tohto dôvodu nepriznal. Vychádzal pritom aj z toho, že okrem vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie sa v tomto konaní čiastočná náprava dosiahne aj zrušením napadnutého uznesenia okresného súdu a vrátením vecí na ďalšie konanie a tým, že okresný súd je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Z. K. Sťažovateľ žiadal v podaní z 11. augusta 2009 úhradu trov konania v sume 120,88 € za dva úkony právnej služby.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania zistil, že uplatnená náhrada trov konania nepresahuje sumu vypočítanú ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Táto suma neodporuje vyhláške, preto sťažovateľovi priznal požadovanú sumu 120,88 €.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2010